

Μπόβ. 2) Ὁ καρπὸς εἶδους κολοκύνθης μὲ μεγάλον βλαστὸν, τῆς γυριᾶς (βλ. γυριᾶ 6) Ἄνδρ. (Κόρθ.) 3) Ἡ σειρὰ ἀκολουθίας Ἀστυπ. Κύπρ. (Καλοπαναγιώτ. Μουτουλ. Πεδουλ. κ.ά.) Κῶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Νέ-συρ. Σύμ. Τήλ.: Τώρα εἶναι δὲ δικό-σου γυρίν τζ' ὕστερι τὸ δικό-μου Κῶς. Ἦρτεν τὸ γυρίμ-μον ν' ἀλέσω Κύπρ. Ἦρτεν τὸ γυρίν σου τώρα νὰ τραουδήσης Πεδουλ. Ὁ φοῦρ-νος τοῦτος ἔχει γυριᾶ (εἰς τὸν φοῦρνον αὐτὸν ψήνουν τοὺς ἄρτους τῶν τόσαι οἰκογένειαι μὲ τὴν σειράν) Σύμ. Αἴριο βοῦ θ' ἄφουμε δῶφ-φοῦρνομ-μας, ἐγὼ θὰ 'μαι πρώτη 'ς τὸ γυρί αὐτόθ. || Φρ. Μὲ τὸ γυρί (ἐκ περιτροπῆς) αὐτόθ. Χρόνο γυ-ρί (καθ' ὅλον τὸ ἔτος) Ρόδ. Γυρίσ-σου τσαὶ γυρίμ-μον (ἐκαστος μὲ τὴν σειράν του εὐτυχεῖ) Μεγίστ. Συνών. φρ. Σειρά σου καὶ σειρά μου || Παροιμ.

Γυρίγ-γυρίν τοῦ φαλκιοῦ, γυρίγ-γυρίν τῆς φάσσας (φαλκιοῦ = τοῦ ἱέρακος) ἕκαστος μὲ τὴν σειράν του) Κύπρ. || Ἄσμ.

Ἀθροπος ὅποτε τζ' ἂν ἔν' θὰ κόψη τὸ γυρίν του, ἀλ-λὰ μὲ θέλημαθ-Θεοῦ θὰ δώση τὴν ψυχήν του αὐτόθ. 4) Ἡ ἐλαφρὰ ἐπιδημία, ὡς περιφερομένη ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον Κάρπ. (Ἑλυμπ. κ.ά.) Ρόδ. Κάσ. Ἐπιασέμ - με 'φτοδὰ τὸ γυρί Ρόδ. Συνών. γυρίδι 3.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γυρί Ζάκ. Πελοπν. (Ἡλ.) Γ'ρί Λευκ. Γύρι Σῦρ. Ὑρί Κάρπ. Πάνω Γύρι Ζάκ.

γυριᾶ ἡ, Ἄνδρ. (Κόρθ. κ.ά.) Θήρ. Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ. Κάμπος Λακων. Μεσσην.) γιουριᾶ Πελοπν. (Οἴτυλ.) Σύμ. γιουρίᾶ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ὑριᾶ Κάρπ. Κάσ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γυριᾶ Ζάκ. (Κερ. Μα-χαιράδ. κ.ά.) Πόντ. (Ἀμισ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γυρίος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιᾶ.

1) Ἐπιφάνεια ἢ γραμμὴ σημειοῦσα κυκλικὸν γῦρον, ὡς τὸ χεῖλος τῆς λεκάνης, πινακίου, ποτηρίου, τραπέζης στρογ-γύλης, τὸ ἐκ σανίδων κυκλικὸν στηθαῖον περὶ τοὺς μυλο-λίθους, ὁ ἐξ ἀλεύρου περὶ αὐτοὺς σχηματιζόμενος κύκλος, ἢ πλεκτὴ σειρὰ περικνημίδος κ.τ.τ. Ζάκ. (Κερ. Μαχαι-ράδ. κ.ά.) Κάρπ. Κάσ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ. Κάμπος Λακων. Κίτ. Μάν. Οἴτυλ.) Πόντ. (Ἀμισ.): Ἐβαλε τὸ χέρι του 'ς τὴ γυριᾶ τοῦ μύλου, νὰ δοῦ τὸ κόψη νὰ ἰδῇ Βερεστ. Ἦβλεξε μὲν - γυριᾶ γάρτσα Σύμ. Λέκα ὕριες κάμε κι ἀπέκεο ν' ἀρχέψης τὰ στενέματα (πλέξε δέκα στροφὰς καὶ ἔπειτα ν' ἀρχίσης νὰ στενεύης τὸν κύκλον τῆς κάλτσας) Ἀπύρανθ. Ἦκαμες τὴν ἀστρααλένη ὕριᾶ; (ἐπλέξε τὴν περὶ τὸν ἀστράγαλον στροφήν τῆς κάλτσας;) αὐτόθ. Τοῦ μύλου τὴ γιουριᾶ φαίνεται μᾶς ἔδωσε· δὲν εἶναι καλὸ ἀλεύρι, εἶναι πάσπαλη Οἴτυλ. Πάππος χαχάλεψε παλαρέας 'ς σὰ γυριές καὶ πιάκε τοῦ παιδίου τὸ χέρι (ὁ γέ-ρων ἔψαυσε τὴν περιφέρειαν τῆς στρογγύλης τραπέζης φα-γητοῦ καὶ ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ παιδίου· ἐκ παραμυθ.) Ἀμισ. || Ἄσμ.

Ἐτρεχε ἀπάνω 'ς τὰ βουνὰ | κ' ἔβροσκε γυδοπρόβατα
κι ἀπὸ τοῦ μύλου τίς γιουρίες | ἔτρωγε τὰ φακάλευρα
(φακάλευρα = ἄλευρα κατωτέρας ποιότητος· ἐκ μοιρολ.) Μάν. β) Περιδίνησις ὕδατος ποταμοῦ Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Μάν. Μεσσην.) 2) Ἡ ὄχθη ποταμοῦ, ὡς περιθέουσα τὴν κοί-την Πόντ. (Ἀμισ.): Ἀσ' οἱ ποτάμιν 'φῶτι νὰ μᾶς πέρασε, ἄφηκε τον ἀδελφό μου τὸ μεγάλο 'ς σὴ γυριᾶ καὶ 'πῆρε ἐμέ-να καὶ πέρασέ με (ὅταν ἐπρόκειτο νὰ μᾶς περάσῃ ἀπὸ τὸ πο-τάμι, ἄφησε τὸν ἀδελφόν μου τὸν μεγάλον εἰς τὴν ὄχθη καὶ ἐπῆρεν ἐμένα καὶ μὲ ἐπέρασε). 3) Καμπὴ ὁδοῦ Πελοπν. (Μεσσην.) 4) Στροφή κατὰ τὴν ὀρχησιν Νάξ. (Ἀπύρανθ.):

Μουρέ, σήκω νὰ πάρωμε κ' ἐμεῖς μιὰ ὕριᾶ. Συνών. γυ-ρία 3, γυροβολιᾶ 1β. 5) Περιοδεία, περίπατος Θήρ. β) Ἐπαιτεία Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Καλὰ - καλὰ ὕρησα-γι ἐτοῦτοι τσῆ ὕριᾶς (σχεδὸν κατήντησαν κι αὐτοὶ ἄνθρωποι τῆς ζητιανιάς). Αἴριο βορεῖ νὰ 'ενοῦνε τσῆ ὕριᾶς. Τσῆ ὕριᾶς θὰ τότε κάμουν οἱ 'οἱ του, 'ιατὶ εἶναι κακοκέφαλοι (οἱ 'οἱ = οἱ υἱοί). 6) Εἶδος κολοκύνθης μὲ βλαστὸν ἔρποντα καὶ καρποὺς ὑπολεύκους Ἄνδρ. (Κόρθ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γυριᾶ τοῦ Κούμαρη Πελοπν. (Μεσσην.)

γυριάζω Ἰων. (Φώκ.) Πελοπν. (Γορτυν. Ἡλ. Κάμπος Λακων. Λάστ.) γυριάζω Πόντ. (Νικόπ. Σταυρ. κ.ά.) γυρ-κάζω Κύπρ. γυράζω Βιθυν. (Προῦς.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γυρίᾶ. Ὁ τύπ. γυράζω διὰ μεταθ. τοῦ ρ.

Α) Ἀμτβ., περιφέρομαι Βιθυν. (Προῦς.) Ἰων. (Φώκ.): Αὐτὸς γυριάζει Προῦς. Πᾶμε νὰ γυριάσωμε, νὰ σεριανίσω-με Φώκ.

Β) Μετβ. 1) Συνείρω εἰς κύκλον Πελοπν. (Ἡλ. Λάστ.): Ἄσμ.

Ἄιντε νὰ πᾶμε, Κωσταντοῦ, μέσ' 'ς τὸ δικό μου σπῆτι, ποὺ μοῦ 'ρθ' ἕνας τρανὸς ἀγᾶς κ' ἕνας πασᾶς μεγάλος, γύρους γυριάζει τὰ φλοριά καὶ τὰ μαργαριτάρια Λάστ.

Ἡ μιὰ ξομπλιάζει τὸν αἰτό, ἢ ἄλλη τὸν πετρίτη, κ' ἢ τρίτη ἢ καλύτερη τὸν ἥλιο συνοριάζει καὶ τὰ φλοριά γυριάζει

Ἡλ. 2) Περιβάλλω κυκλοτερῶς, τριγυρίζω Κύπρ. Πελοπν. (Γορτυν.): Γυριάζω τὸ χωράφι (περιβάλλω διὰ τάφρου ἢ ἐπιχώματος τὸν ἀγρὸν πρὸς προφύλαξιν) Γορτυν. || Ἄσμ.

Μάλτα, τζαὶ ἐν σὲ παίρνομεν τζι ἂν ἦσουν κολοκένη τζαὶ μὲ τὸ τσιπ-ποκρόμ-μουν ἂν ἦσουν γυρκασμένη (κολοκένη = κολοκυνθίνη, τσιπ-ποκρόμ-μουν = ὁ φλοιὸς τοῦ κρομμύου) Κύπρ. β) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ὑποδηματοποιῶν, ἐπιδιορθώνω τὰ ὑποδήματα ἐπιρράπτων δερματίνην λωρί-δα Κύπρ.: Ἐπῆρα τές ποῖνες 'ς τὸν τσαγγάρον νὰ μοῦ τές γυρκάση (ποῖνες = ποδῖνες = ὑψηλὰ ὑποδήματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν). Ἐν' ὁ μαστρα - Πετροῦς ποὺ μοῦ ἐγύρκασεν τές ποῖνες. Συνών. τριχιάζω. 3) Περισυλλέγω διὰ δικράνου ἢ ἄλλου τινὸς ἐργαλείου τὴν ἀπὸ τῶν ποδῶν τῶν ἀλωνιζόντων ζῶων σκουρπιζομένην καλάμην φροντίζων οὐ-τως, ὅπως τηρῆται ἡ κυκλικὴ γραμμὴ τοῦ κρασπέδου τοῦ ἀλωνίου Κύπρ.: Ἐγύρκασα τ' ἀλώνι. Συνών. γυρίζω Β1, στυμπαλλώ. 4) Κινῶ περιστροφικῶς τὸ περιέχον σῖτον ἢ ἄλλα δημητριακὰ κόσκινον, διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ περιεχόμενα σκύβαλα Πόντ. (Νικόπ. Σταυρ.): Γυριάζω τὰ κοκκία (= σῖτον) Σταυρ.

γύριασμα τό, Πελοπν. (Γορτυν.) γύριασμαν Πόντ. (Σταυρ.) γύρκασμαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γυρίάζω.

1) Ἡ διάνοιξις προστατευτικῆς αὐλακὸς ἢ τάφρου πέριξ τοῦ ἀγροῦ Κύπρ. Πελοπν. (Γορτυν.): Τὸ γύριασμα τοῦ χω-ραφιοῦ Γορτυν. 2) Ἡ περὶ τὸ ὑπόδημα ραφὴ δερματίνης λωρίδος πρὸς ἐπιδιόρθωσιν αὐτοῦ Κύπρ.: Οἱ ποῖνες μου θέλουν γύρκασμαν (ποῖνες = ποδῖνες = ὑψηλὰ ὑποδήματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν). 3) Τὸ κοσκίνισμα δημητριακῶν καρ-πῶν, σίτου, κριθῆς κ.ά. Πόντ. (Σταυρ.)

